

ISTORIJSKI KROKI, ŠVICARSKA KONFEDERACIJA, SISTEM PODJEDNAKO ZADOVOLJNIH ILI PODJEDNAKO NEZADOVOLJNIH GRAĐANA

SAŽETAK: Švicarska konfederacija je država sa tako uspostavljenim pravno-političkim sistemom u kome građani upražnjavaju sva svoja prava i obaveze po najvišim svjetskim standardima, ali uz stalnu građansku odgovornost da se isti zaštite i dalje unaprijede.

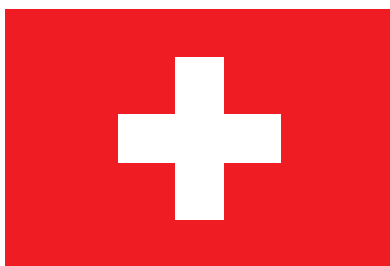
Švicarska spada u relativno vrlo rano naseljene prostore u tom dijelu Evrope. Tragovi ljudskih naselja na području Švicarske potiču iz ranog paleolita. U 2. vijeku naseljavali su zapadni dio zemlje Kelti Helveti, koji su ratovali s Rimom, i nakon Cezarove pobjede kod Bibrakte potpali pod njegovu vlast. Od 11. do 13. vijeka gotovo su cijelom teritorijem sjeverno od Ženevskog jezera vladali grofovi, poslije vojvode od Zahringena. U drugoj polovici 12.vijeku dominiraju u jugozapadnom dijelu zemlje grofovi Savojski, a na sjeveroistoku grofovi Habsburški. U toku Prvog svjetskog rata neutralnost Švicarske nije bila ugrožena. Švicarska je 1920. godine stupila u Ligu naroda, zadržavši i dalje državno-političku neutralnost. U Drugom svjetskom ratu Švicarska je uspjela takođe održati neutralnost, pomažući prvo sve zaraćene strane, a kasnije samo Njemačku i Italiju. Ta prividna neutralnost je bila prećutno odobrena od zaraćenih strana i omogućavala im je javnu i tajnu diplomatiju koja je obavezan „pratilac“ svih ratova. Vremenom u Švicarskoj je izgrađen takav pravno-politički sistem koji sve građane čini podjednako zadovoljnim, ali i podjednako nezadovoljnim.

KLJUČNE RJEČI: konfederacija, kanton, demokratija, neutralnost, njemački, francuski, italijanski, retoromanski, Savezno vijeće, Izvršni direktorij, Savezni ugovor, Savezna skupština.

GRB

ZASTAVA

MAPA

Glavni grad: Bern
Službeni jezici: Njemački, francuski, talijanski i retoromanski
Državno uređenje: Konfederacija
Nezavisnost: Proglašena 1. avgusta 1291.
Površina: Ukupno 41.285 km²
Stanovništvo: Ukupno 7.507.000
Gustoća stanovništva: 182/km²
BDP, (procjena za 2010. godinu): Ukupno 294.4 milijardi
Per capita: 32.300,00 \$
Valuta: Franak (CHF)

Uvodne napomene

Švicarska Konfederacija ili Švicarska Savezna Država smještena je u srednjoj Evropi. Susjedi su joj Austrija, Francuska, Italija, Lihtenštajn i Njemačka. Sastoji se od tri geografski različita djela: od oblasti Jure na sjeverozapadu, švicarske visoravni u srednjem dijelu i Alpa na jugu i jugoistoku države.

Na Peninskim i Bernskim Alpama, nalazi se najveće alpsko područje ledenjaka, Altschgletscher. Na Švicarskoj visoravni klima je uglavnom topla, umjereno-kontinentalna, dok je na planinama planinska, te alpska. Tokom zime puše vjetar zvani fen (föhn), koji puše s Alpa u pravcu dolina. Švicarska važi za zemlju koja je dobrodošla i stanovnicima i turistima u svako doba godine. Ljeto i rana jesen nude prirodne i rekreacione ugođaje ljetnog turizma na brojnim dobro uređenim švicarskim jezerima, a kasna jesen, zima i proljeće, raskoš zimskog odmora i rekreacije u planinama i dobro uređenim zimskim centrima za skijanje i zimske sportove.

• Stanovništvo

Najslabije je naseljeno Alpsko područje, 25–50 stanovnika na km². Glavnina stanovništva okupljena je na prostoru švicarske visoravni, gdje se nalaze najvažniji gradovi s glavnim granama industrije i najveći dio poljoprivredne površine. Glavni grad Švicarske je Bern koji ima oko 350.000 do 400.000 stanovnika, a najveći grad je Ciriš naseljen sa oko 400.000 stanovnika i Veliki Ciriš, 709.300 stanovnika. Ostali veći gradski centri su: Bazel, Ženeva, Lozana i Lucern. Prema popisu iz 1970. godine, 64,9% stanovnika govori njemački, 18,1% francuski, 11,9% talijanski, 0,8% retoromanski i 4,3% otpada na ostale jezike. U Švicarskoj boravi 1.212.710 stranih državljana. Švicarska ukupno ima sedam univerziteta od kojih je najstariji u Bazelu, osnovan 1460.godine. Zemlja ima oko 7.700.000 stanovnika.

• Istorijski kroki Švicarske

Činjenično, Švicarska spada u relativno vrlo rano naseljene prostore u tom dijelu Evrope. Tragovi ljudskih naselja na području Švicarske potiču iz ranog paleolita. U 2. vijeku naseljavali su zapadni dio zemlje Kelti Helveti, koji su ratovali s Rimom, i nakon Cezarove pobjede kod Bibrakte potpali pod njegovu vlast. U 3. i 4. vijeku istočnu Švicarsku počinju zaposjedati Alemani, a zapadni dio u drugoj polovici 5. vijeka zauzeli su Burgundi. Od 6. vijeka Švicarska je uz prekide bila u sastavu franačke države. Od 11. do 13. vijeka gotovo su cijelom teritorijem sjeverno od Ženevskog jezera vladali grofovi, poslije vojvode od Zahringena. U drugoj polovici 12. vijeka dominiraju u jugozapadnom dijelu zemlje grofovi

Savojski, a na sjeveroistoku grofovi Habsburški. U toku Prvog svjetskog rata neutralnost Švicarske nije bila ugrožena. Švicarska je 1920. godine stupila u Ligu naroda, zadržavši i dalje državno-političku neutralnost. U Drugom svjetskom ratu Švicarska je uspjela takođe održati neutralnost, pomažući prvo sve zaraćene strane, a kasnije samo Njemačku i Italiju. Ta prividna neutralnost je bila prećutno odobrena od zaraćenih strana i omogućavala im je javnu i tajnu diplomatiju koja je obavezan „pratilac“ svih ratova. Sa Sovjetskim Savezom je uspostavila diplomatske odnose 1946. godine. Švicarska nije tražila primanje u UN, jer joj je priznat status stalno neutralne države. Na referendumu 1959. godine odbijen je prijedlog da žene dobiju pravo glasa. Godine 1960. Švicarska je pristupila Evropskom udruženju za slobodnu trgovinu (EFTA). Žene su dobile pravo glasa tek 1961. godine.

2.1. Nastanak Švicarskog državnog saveza 1291–1795. godina

Najstariji ustavni-državni dokument o Švicarskom savezu je iz 1291. godine kada su tri male teritorijalne zajednice: Uri, Švic i Untervalden zaključile trajni savez o zajedničkoj pomoći, saradnji i odbrani. Političko-teritorijalne zajednice u francuskom jeziku nazivaju se kantoni i ovaj pojam je ostao do današnjih dana. Navedene tri teritorijalne zajednice nazivaju se prakantoni. Krajem 15. vijeka savez je okupljao 13 zajednica različitog jezika i veličine.

Švicarska se poslije dugih borbi osamostalila od Svetog Rimskog, Njemačkog carstva 24. oktobra 1648. godine, odlukom Vestfalskog mirovnog ugovora.

Od početka zajednica je funkcionisala po sistemu predstavničke vlasti, gdje je svaki kanton slao u Skupštinu saveza najmanje jednog, a najviše četiri izaslanika – delegata. Skupština saveza bila je jedini organ saveza kantona i zasjedala je u različitim mjestima. Bez obzira na broj delegata, svaki kanton je raspolagao sa jednim glasom i bili su ravnopravni. Delegati su bili vezani imperativnim mandatom zajednice koju su predstavljali. Predstavnička institucija je od početka funkcionisala i izgrađivala se „odozdo“, od osnove narodne volje u zajednicama. Iako nije bilo saveznog izvršnog operativnog organa sami poslovi i realnost funkcionisanja saveza i sama praksa nametnuli su jedan oblik saveznog izvršnog organa. Mala zajednica Cirihi se nametnula ostalima i počela je voditi operativne poslove saveza između zasjedanja Skupštine saveza. Specifičnost je u činjenici da nije posebno birana nova institucija savezne izvršne vlasti, nego je jedan kanton u cjelini preuzeo ulogu koordinatora u funkcionisanju saveza. Kantoni su bili različito uređeni. Aristokratski su bili: Cirihi, Bazel i Šafhauzen.

U ovim kantonima su povlašćenu, upravljačku strukturu sačinjavali članovi udruženja zanatlija i istaknutije porodice. U demokratskim kantonima vladalo je pravilo većinske

demokratije. U najmanjim, koji nisu imali brojno stanovništvo, uveden je princip neposredne demokratije.

2.2. Helvetska Republika 1795–1815. godine, Ustav 1798. godine

U proljeće 1798. godine francuska vojska je zaposjela Švicarsku i na njenom području je proglašena Helvetska Republika. Donet je Ustav po uzoru na Francusku revoluciju iz 1798. godine i izmijenjena je struktura dolažanje vlasti, uvedeno je opšte pravo glasa, princip narodne suverenosti i unitarna organizacija države. Zakonodavnu vlast činila su dva doma: Senat i Veliko vijeće

Članovi ova dva doma posredno su birani. Izvršna vlast bila je Izvršni direktorij od pet članova, po ugledu na francusko rješenje. Članove Izvršnog direktorijuma biralo je Zakonodavno tijelo na mandat od pet godina, tako da se svake godine birao po jedan novi član. Ovo tijelo vršilo je izvršnu vlast u cjelini na prostoru cijele države. Direktorijum je imenovao ministre. Birana su ukupno četiri ministra i to: vojni, za spoljne poslove, za pravosuđe i za policiju.

Na nivou države ustanovljen je sud. Predsjednika suda birao je Izvršni direktorijum, a članove suda birali su kantoni. U kantonima je postojalo zakonodavno tijelo i sudska vlast, a izvršnu vlast vršio je inokosni organ. Nametnute ustanove i organizacija države iz Francuske su jednim dijelom bile suprotne švicarskoj tradiciji i prilikama, ali su takođe jednim dijelom ostavile trajniji trag u njenom ustavno-pravno-političkom sistemu. Ipak u cjelini, nametanje francuskog sistema u Švicarskoj imalo je za posljedicu podjele na dva osnovna bloka: Unitariste i Federaliste.

• Ustav iz 1803. godine i organizacija vlasti do 1815. godine

Propašću direktorijuma u Francuskoj dovedena je u pitanje i organizacija vlasti u Švicarskoj, a sukobi su intenzivirani. Napoleon je odlučio da direktno posreduje u rješavanju sukoba i preuređenju Švicarske. Napoleon je shvatio da je federalno uređenje države najoptimalnije za Švicarsku, jer je to njihovo prirodno stanje. Uspostavljena je Skupština kantona u kojoj je šest najvećih kantona, Bern, Ciriš, Vo, Sankt Galen, Argau, i Graubinden, umjesto po jedan imalo po dva glasa. Skupština se sastajala jednom godišnje i bila je nadležna za: objavu rata, zaključenje mira, vojne poslove, trgovinske ugovore i odlučivanje o sporovima među kantonima.

Ustanovljen je direktorijalni kanton i tu su se svake godine smjenjivali: Frajburg, Bern, Soloturn, Bazel, Ciriš i Lucern. Inokosni šef direktorijalnog kantona vršio je dužnost

jedne vrste predsjedavajućeg u cijelom savezu. Propašću Napoleona nastala je kriza u Švicarskom savezu. Jedan od načina da se kriza prevaziđe je obraćanje švicarskih predstavnika Bečkom kongresu 1815. godine sa zahtjevom da velike sile priznaju trajnu neutralnost Švicarske.

• Švicarski ustav 1815. godine

Dvadeset i dva kantona su 1815. godine donijela novi Ustav u formi Saveznog ugovora među kantonima. Novim dokumentom zadržana je Skupština, ali je ukinut dupli glas za šest najbrojnijih i najvećih kantona. Odlučivalo se apsolutnom većinom glasova koju su činili većina izabranih, a članovi Skupštine su imali obavezujući mandat prema zajednici iz koje dolaze. Zadržana je ustanova direktorijalnog kantona i tu ulogu su vršili: Cirihi, Bern i Lucern na period od po dvije godine. Inokosni šef kantona, koji vrši direktorijalnu ulogu u mandate, bio je na dužnosti predsjednika Skupštine i nazivan je i Saveznim predsjednikom.

Kantoni su tokom 1830. godine pojedinačno mijenjali ustave, ukidali cenzuse biračkog prava i regulisali slobodu trgovine. Predstavničko tijelo u kantonima počivalo je na legitimitetu narodnog izbora i uveden je princip odgovorne vlade, a u političkom životu, umjesto aristokratije preovladavao je srednji građanski sloj i seljaštvo. Relativno miran i stabilan razvoj narušili su vjerski sukobi između protestanata i katolika sredinom 19. vijeka, jer su katolici bili privrženiji tradiciji, a protestanti liberalnim promjenama. U periodu od 1830. do 1847. godine trajao je sukob između katoličkog i protestantskog pristupa organizaciji države. Katolički kantoni su 1847. godine stvorili odbrambeni vojni savez i nastao je građanski rat u kome je savezna vlast izvojevala pobjedu nad posebnim katoličkim savezom. Uspostavljanje mira imalo je za posljedicu novu promjenu ustava.

• Ustav iz 1848. godine

Ustavom iz 1848. godine ustanovljena je osnova švicarskog uređenja i organizacije države koja se u suštini zadržala do današnjeg vremena. Predstavničko i zakonodavno tijelo bila je Savezna skupština od dva doma. Jedan dom, Nacionalno vijeće izražavalo je jedinstvo naroda i u njega su se birali predstavnici naroda srazmjerno broju stanovnika u kantonima. Drugi dom, Kantonalno vijeće predstavljao je kantone i u njemu je svaki kanton delegirao po dva predstavnika. Uticaj američkog ustava na organizaciju Švicarske, kao federalne države, bio je očigledan.

Izvršna vlast ustanovljena je u formi Saveznog vijeća od sedam članova koje bira Savezna skupština na mandat od tri godine i ono je bilo potčinjeno Saveznoj skupštin, ovo je

tzv. konventski sistem. Određen je Bern kao glavni grad u kome će zasjedati Savezno vijeće i Savezna skupština.

- *Ustav iz 1874. godine*

Savezna skupština je ostala u organizaciji kao u prethodnom Ustavu i čine je dva doma: Nacionalno i Kantonalno vijeće.

U Nacionalno vijeće bira se jedan poslanik na 25.000 stanovnika po proporcionalnom sistemu, a ustavnim revizijom iz 1962. godine definisan je broj Nacionalnog vijeća na 200 poslanika. U Kantonalno vijeće svaki kanton bira po dva, ukupno 44 poslanika. Kantoni koji su unutra podijeljeni u polukantone imaju po jednog predstavnika iz svakog polukantona.

Tri švicarska kantona dijele se u polukantone, a od kantona Bern odvojio se novi kanton Jura, 1. januara 1979. godine, pa je Vijeće poraslo na 46 predstavnika. Ustav je odredio da sami kantoni određuju postupak izbora i dužinu mandata predstavnicima u Kantonalnom vijeću. Savezna skupština je suverena, potiče od naroda i nju ne može raspustiti nijedan drugi organ u državi i funkcionise na načelu jedinstva vlasti, konventski sistem.

Savezno vijeće, kao izvršna vlast vrši direktorijalnu i izvršnu vlast na cijeloj teritoriji države, ima sedam članova i imenuje ih Savezna skupština na zajedničkoj sjednici oba doma na mandat od četiri godine. Iz jednog kantona može biti samo jedan član Saveznog vijeća. Predsjednika Saveznog vijeća imenuje Skupština na mandat od godinu dana i on vrši funkciju predsjednika Švicarske konfederacije, on je šef države. Predsjednik Saveznog vijeća bira se iz redova federalnog vijeća (kantonalno vijeće). Savezno vijeće ne može podnijeti ostavku, jer nema sopstvenu volju. Savezno vijeće ima sedam departmana na čijem čelu su savezni savjetnici, čija su ovlaštenja manja od ministra u parlamentarnom sistemu, oni su praktično referenti Saveznog vijeća. Prilikom izbora članova Saveznog vijeća usaglašava se više različitih kriterija kao što su:

- Partijski kriteriji. Po dva mjesta pripadaju trima najjačim strankama: Radikalnoj, Konzervativnoj I Socijalističkoj.

Po ovom Ustavu Švicarske federacije, bez obzira na izborni rezultat, obavezno jedno mjesto ima i Seljačka stranka.

- Kantonalni kriteriji. Cirihi i Bern, kao njemački protestantski kantoni, daju po jednog člana Saveznog vijeća, francuski kanton Vo daje jednog, ostali francuski i italijanski kantoni daju još jednog člana i ostali članovi se popunjavaju sa njemačkog govornog područja.

- **Kriterij stručnosti i iskustva**

Teško je sastaviti sve kriterije prilikom izbora Saveznog vijeća. Zbog navedene činjenice nakon izbora, novi saziv Savezne skupštine obično imenuje isti sastav Saveznog vijeća koji je bio i ranije. Kriteriji i stalnost članova vijeća u praksi su i doveli do situacije da ovaj organ ima veliki autoritet i da mu je jača snaga u odnosu na Skupštinu, iako je ustavom utvrđen konventski sistem. Savezno vijeće nema sopstvenu volju da podnese ostavku, ali je njegov uticaj na državne poslove i Skupštinu znatno veći od formalnih-ustavnih ovlašćenja.

Novina je bilo uvođenje sudske institucije, Saveznog suda, čije sjedište je određeno u Lozani. Savezna skupština imenuje sudije Saveznog suda i sudije Saveznog upravnog suda. Švicarska je članica OUN od 10. septembra 2002. godine. Odluka o ovome je donetena svenarodnim referendumskim izjašnjavanjem. Švicarska ima oko 3.000 opština. Specifičnost Švicarske je u tome što su žene dobile pravo glasa tek 1971. godine.

- **Pravno-političko funkcionisanje savremene Švicarske**

Politika Švicarske odvija se u okviru federalne parlamentarne demokratske republike, po čemu je Švicarsko Savezno vijeće na čelu vlade i višepartijskog sistema. Ovo je konkretno u historiskom smislu rezultiralo time da je Savezno vijeće organ koji okuplja veliku koaliciju četiri najveće političke organizacije u Švicarskoj. Ova koalicija uglavnom je na vlasti i istu dijeli unutrašnjom preraspodjelom institucija vlasti, zavisno od postignutih rezultata na izborima. Zbog geografske i teritorijalne vezanosti i političke ovisnosti, te partije svoju političku aktivnost vežu samo za određene njima interesantne oblasti u državi. Iz ovoga se može zaključiti da su demokratski izbori u Švicarskoj, izbori po oblastima, pa čak mogu se nazvati kantonalni izbori, ako određena politička opcija pokriva dva ili više kantona. Izvršnu vlast sprovodi vlada. Federalnu pravosudnu moć imaju vlada i dva doma Bundeshausa.

Sudstvo je nezavisno od izvršne vlasti i zakonodavstva. Švicarska je od svih država na svijetu najbliža direktnoj demokratiji. Za bilo koju promjenu u ustavu referendum je obavezan, a za bilo koju promjenu u zakonu, može se tražiti referendum. Kroz referendume, građani mogu da mijenjaju bilo koji zakon koji je izglasao Bundeshaus i kroz inicijative mogu da uvode amandmane u federalni ustav, što Švicarsku čini državom direktne demokratije. Takođe, slijedno praksi direktne demokratije u Švicarskoj, ustav kao najviša, krovna državna norma ima sudbinu narodnog ustava u punom smislu te riječi. Ovo potvrđuje i praksa dopuna i djelimičnih promjena tog ustava, koje su kroz noviju istoriju pokretali i činili direktno građani, zahtjevima za referendume i izglasavajući građansku volju na referendumima.

Generalno gledano, ustavno-pravno-političko uređenje Švicarske bazira se na jakom konfederalizmu 26 kantona. Svaki kanton ima svoj ustav i sve kompetencije koje nisu dodjeljene federalnoj vladi pripadaju kantonima, kao što su, policija, porez, itd. Osim toga, politička prava građana su veoma dalekosežna. Tako građani npr. imaju pravo na referendum ili inicijativu ako im se neka od odluka općinskog, kantonalnog, ili saveznog parlamenta ne dopada. Građani na direktnim izborima najprije biraju zastupnike oba doma saveznog parlamenta, Nationalrat i Ständerat, a novoizabrani članovi na zasjedanju oba doma parlamenta, Nationalversammlung, zatim biraju sedmočlanu saveznu vladu, Bundesrat.

3.1. Zakonodavna vlast

Parlament, Bundeshaus sastoji se od dva doma, Savjeta kantona Švajcarske koji ima 46 predstavnika, po dva iz svakog kantona i po jedan iz svakog polukantona. Oni se biraju po sistemu koji određuje svaki kanton, i Državnog savjeta, koji se sastoji od 200 članova biranih po sistemu srazmijernih predstavnika. Članovi oba doma imaju mandat koji traje četiri godine. Kada oba doma zasijedaju zajedno i donose u principu najvažnije odluke, poznati su kao Savezni skup, Bundesversammlung. Oni su zakonodavna vlast Švicarske i zajedno biraju, u slučaju rata, generala vojske ili biraju svake četvrte godine nove članove Saveznog vijeća, koji Švicarsku predstavljaju u inostranstvu. Takođe, oni razmatraju i molbe za pomilovanje, koje podnose osuđenici koje je osudio Vrhovni sud. Švicarska ima višepartijski sistem, sa brojnim političkim strankama, od kojih nijedna nema često priliku da samostalno osvoji vlast, i političke stranke, imperativno, moraju međusobno sarađivati da stvore koalicione vlade.

3.2. Izvršna vlast

Zbog specifičnosti lokalne organizacije i etničko-kulturološke strukture građana koji žive u Švicarskoj, glavno izvršno tijelo i šefa države čini Švicarsko Savezno vijeće, koje se sastoji od sedam članova i oni čine izvršnu vlast. Iako ustav zahtijeva da parlament bira i nadgleda članove vijeća tokom četvorogodišnjeg mandata, šef države i njegova administracija su postepeno kroz pozitivnu historisku praksu preuzeli ulogu u određivanju zakonodavnog procesa kao i u izvršavanju federalnih zakona. Predsjednik Konfederacije bira se između njih sedmero da bi preuzeo posebne predstavničke funkcije na jednu godinu, ali takođe zadržava i svoju ulogu u kabinetu. Praksa izbora Predsjednika Konfederacije je izgrađena na osnovama nacionalne i kulturološke ravnopravnosti, ali i po osnovu izbornih rezultata, redom najjačeg pa naniže, s tim da se obavezno izbor potvrđuje koncenzusom.

3.3. Sudska vlast

Organizacija sudske vlasti u Švicarskoj je, zbog njenih prethodno opisanih specifičnosti, vrlo heterogenog karaktera, kako po horizontalnom nivou tako i po državnoj vertikali. Ona obuhvata Savezni vrhovni sud sa sjedištem u Lozani, Savezni krivični sud sa sjedištem u Belinkoni, Savezni administrativni sud, sa sjedištem u Bernu i nekoliko drugih saveznih sudova, odgovornih za kontrolisanje nižih sudova. Svi niži sudovi pripadaju kantonima. Svaki kanton ima svoju sudsku vlast i svoj ustav.

3.4. Privreda

Švicarska je razvijena industrijska i poljoprivredna zemlja. Najviše ljudi je zaposleno u uslužnim djelatnostima, te u poljoprivredi. Razvijena je industrija čelika, metala, aluminija, teških mašina, preciznih instrumenata, elektrotehnike, hemije, farmaceutskih proizvoda, tekstila, kože, prehrane, keramike, betonskog materijala itd. Zemljište nije naročito pogodno za razvitak poljoprivrede, mada ostaje jedan od najvažnijih razvojnih faktora u Švicarskoj. Razvijeno je stočarstvo, a naročito se uzgajaju mliječne krave, te svinje. Zimski turizam u Švicarskoj se svrstava u vrh svjetske razvijenosti, kako po turoperatorskoj ponudi tako i po prirodnim i izgrađenim resursima.

3.5. Organizacija lokalne samouprave

Osnovu teritorijalne lokalne samouprave u Švicarskoj čine kantoni kao prvi nivo podjele te zemlje. Svaki od kantona ima vlastiti ustav, skupštinu, vladu i sudove zbog čega se Švicarska smatra jednom od najviše decentralizovanih zemalja na svijetu. Historijski, svaki kanton je bio nezavisna država s vlastitim granicama, vojskom i valutom sve do uspostave sadašnje konfederalne strukture 1848. godine. „Ona, Švicarska, se sastoji od 26 kantona, od kojih je pravih 20, punih kantona, dok ih je šest u statusu polukantona. Appenzell Int. Rhoden, Appenzell Ext. Rhoden, Basel grad, Basel-regija, Nidwalden i Obwalden su polukantoni i imaju isti ustavni status, kao i puni kantoni. Razlika je u tome što prvi imaju samo jedno, a ne dva mjesta u gornjem domu švicarskog parlamenta, Vijeću kantona (država), te da u ustavotvornom referendumu nose pola od onoga što imaju puni kantoni.“

Tabela 1. Kantoni i važni podaci

Sk	Kanton	Od	Glavni grad	Stanovništvo	Površ	Gus.	Bro općina	Službeni jezici	
ZH	Zürich	1351	Zürich	1.307.567	1.729	701	171	njemački	
BE	Bern	1353	Bern	962.982	5.959	158	399	njemački, francuski	
LU	Lucern	1332	Luzern	363.475	1.493	233	107	njemački	
UR	Uri	1291	Altdorf	34.989	1.077	33	20	njemački	
SZ	Schwyz	1291	Schwyz	141.024	908	143	30	njemački	
OW	Obwalden	1291	Sarnen	33.9	491	66	7	njemački	
NW	Nidwalden	1291	Stans	40.287	276	138	11	njemački	
GL	Glarus	1352	Glarus	38.237	685	51	28	njemački	
ZG	Zug	1352	Zug	109.141	239	416	11	njemački	
FR	Fribourg	1481	Fribourg	263.241	1.671	141	242	francuski njemački	
SO	Solothurn	1481	Solothurn	250.240	791	308	126	njemački	
BS	Basel-grad	1501	Basel	185.227	37	5072	3	njemački	
BL	Basel-provincija	1501	Liestal	269.145	518	502	86	njemački	
SH	Schaffhausen	1501	Schaffhausen	74.527	298	246	27	njemački	
AR	Appenzell Ausserrhoden	1513	Herisau (admin.) Trogen (sud.)	52.654	243	220	20	njemački	
AI	Appenzell Innerrhoden	1513	Appenzell	15.471	173	87	6	njemački	
SG	St. Gallen	1513	St. Gallen	465.937	2.026	222	86	njemački	
GR	Graubünden	1803	Chur	188.762		26	190	njemački, retoromanski italijanski	
AG	Aargau	1803	Aarau	581.562	1.404	388	229	njemački	
TG	Thurgau	1803	Frauenfeld	238.316	991	229	80	njemački	
TI	Ticino	1803	Bellinzona	328.580	2.812	110	176	italijanski	
VD	Vaud	1803	Lausanne	672.039	3.212	188	375	francuski	
VS	Valais	1815	Sion	298.580	5.224	53	143	Francuski njemački	
NE	Neuchâtel	1815	Neuchâtel	169.782	803	206	53	francuski	
GE	Ženeva	1815	Ženeva	438.177	282	1422	45	francuski	
JU	Jura	1979	Delémont	69.555	838	82	64	francuski	
CH	Švicarska		Bern	7.593.494		41.285	174	2.631	Njemački Francuski italijanski retoromanski

Zaključak

Švicarski sistem nije plod političkog izbora već je plod tradicije, kulture i postupnog razvoja. Fundamentalni koncept u demokratsko-kulturološkom smislu Švicarske politike nije koncept nacije, već koncept građanina. U političko-pravnom smislu se pojmovi većina–manjina uopće relativiziraju i u svemu se traži dogovor gdje će svi biti podjednako zadovoljni, ili podjednako nezadovoljni.

LITERATURA

- Adloff, F. (2005). *Zivilgesellschaft; Theorie und politische Praxis*. Frankfurt N/M /New York: Campus,
- Dahrendorf, R. (1994). *Der moderne soziale Konflikt. Essay zur Politik der Freiheit*. München: Deutscher Taschenbuch Verlag.
- Duraković, N. (2007). *Uporedni politički sistemi*. Sarajevo: Pravni fakultet.
- Duraković N. (2009). *Međunarodni odnosi*. Sarajevo: „FPN i Pravni fakultet“.
- Honneth, A. (1995). *Desintegration. Bruchstücke einer soziologischen Zeitdiagnose*. Frankfurt a.M.: Fischer,
- Nurić, Š. (2011). *Savremeni pravno-politički sistemi*. Travnik: Univerzitet u Travniku, Pravni fakultet.
- Kagan, R. (2003). *Of Paradise and Power: America and Europe in the New World Order*. New York: Alfred A. Knopf.
- Klein, A (2001). *Der Diskurs der Zivilgesellschaft. Politische Kontexte und demokratiethoretische Bezüge der neueren Begriffsverwendung*. Opladen: Leske+Budrich.

Šaban Nurić, Ph.D.
Dejan Đorđević, M.Sc.

HISTORICAL CROQUETTES, THE SWISS CONFEDERATION, SYSTEM, EQUALLY SATISFIED OR EQUALLY DISSATISFIED CITIZENS

Summary

The Swiss Confederation so established legal and political system in which citizens engage in all its rights and obligations to the highest quality standards, but with permanent civil liability to the same protection and continue to improve.

The Swiss is one of the relatively early on populated areas in this part of Europe. Traces of human settlements in Switzerland come from the early Paleolithic. In the 2nd century inhabited the western part of the country Celts Helveg, who are at war with Rome, and after Caesar's victory at Bibracte fell under his authority. From the 11th to the 13th century, almost the entire territory north of Lake Geneva ruled the Counts, later the Duke of Zähringen. In the second half of the 12th century dominate the southwestern part of the country counts of Savoy and the northeast of counts of Habsburg. During the First World War neutrality of Switzerland was not compromised. Switzerland has entered 1920 in the League of Nations, retaining and further state-political neutrality. In World War II, Switzerland managed to also maintain neutrality, helping first all warring parties, and later only Germany and Italy. This apparent neutrality was tacitly approved by the warring parties and allowed them public and secret diplomacy that is required to “companion” of all wars. Weather in Switzerland has built such a legal and political system that makes all citizens equally satisfied and dissatisfied, but equally dissatisfied.

Key words: Confederation, the Canton, democracy, neutrality, German, French, Italian, Romansh, Vavezno council, the executive directory, Federal contract, the Federal Assembly.